

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Utredningsavdelningen
Leif Strandberg
YTTRANDE

2004-06-18
Reg.nr 13-1182-04

Tre vägar till den öppna högskolan (SOU 2004:29)

Sammanfattning

Utredningen beskriver på ett förtjänstfullt sätt dagens situation när det gäller antagning till högre utbildning och pekar på behovet av att tomrummet mellan den generella utbildningspolitiken och de antagningstekniska detaljerna fylls med en tillträdespolitik.

Utredningen föreslår förändringar när det gäller betygens roll i urvalet och att högskoleprovet utvecklas. Utredningen föreslår också en ”tredje väg” in i högskolan, lokalt beslutade urvalsgrunder. Utredningen föreslår dessutom att möjligheterna att förbättra sina meriter genom ett taktiskt agerande i och efter gymnasieskolan ska begränsas.

Högskoleverket delar utredningens syn när det gäller behovet av en ”tredje väg” in i högskolan och att det finns utvecklingsmöjligheter när det gäller högskoleprovet. När det gäller betygen menar verket att det är dags att tona ner deras roll i urvalet och föreslår i linje med detta en urvalsmodell i två steg. Högskoleverket delar utredningens syn att man bör sträva efter att ta bort möjligheterna att genom olika former av taktiskt agerande höja sitt meritvärde.

Inledning

Högskoleverket har beretts tillfälle att yttra sig över Tre vägar till den öppna högskolan (SOU 2004:29). Högskoleverket behandlar betänkandet i dess helhet och kommenterar utredningens förslag i den ordning de presenteras i del IV – Förslag till nya tillträdesregler (sidorna 285-342). Dessutom presenterar Högskoleverket en alternativ urvalsmodell i två steg.

Högskoleverket vill redan inledningsvis betona sin uppfattning att frågan om tillträdesregler inte kan betraktas separat. Man måste samtidigt reflektera över dimensioneringen av högskolans utbildningsutbud. I dag kan vi sägas ha ”två högskolor”, en urvalshögskola (brist på platser) och en rekryteringshögskola (brist på sökande). Inför antagningen till hösten 2003 antogs samtliga behöriga sökande till 48 procent av de program (ca 1600) som Verket för högskoleservice hanterade. Detta samtidigt som det finns utbildningar där man tvingas lotta bland sökande med maximala meriter.

Enligt Högskoleverkets mening är utredningens förslag alltför mycket inriktade på att lösa de urvalsproblem som rör de mest eftersökta utbildningarna med användning av nya varianter av hur betyg och prov ska värderas. Fokuseringen på urvalsproblemen när det gäller de mest eftersökta utbildningarna ger förluster när det gäller andra mål som överblickbarhet, enkelhet och relevans för systemet i dess helhet. På samma sätt som idag får därmed försöken att lösa urvalsproblematiken för ett mindre antal översökta utbildningar alltför stora negativa konsekvenser, dels för flertalet sökande till högskolan, dels för studieval och verksamhet i gymnasieskolan.

Högskoleverket anser att skillnaderna i urvalssituation mellan olika utbildningar i systemet nu är så stora att det finns skäl att överväga ett tvåstegsurval för de mest sökta utbildningarna och en förenkling av urvalsreglerna för övriga utbildningar (se under rubriken Meritvärdering – betyg, sid 4-8).

När det gäller målet att främja och bredda rekryteringen till högskolan är det viktigt att inse att förändringar i tillträdesreglerna är av begränsad betydelse, jämfört med olika typer av aktiva rekryteringsåtgärder och, framför allt, genom insatser längre ner i skolsystemet där alltför många alltför tidigt ”väljer bort” möjligheten att studera vidare.

Grundläggande behörighet

Utredningen föreslår att för sökande från gymnasieskola och gymnasial vuxenutbildning ska kravet för grundläggande behörighet vara slutbetyg, lägst betyget godkänt på minst 90 procent av de poäng som krävs för ett slutbetyg samt lägst betyget godkänt i svenska (kurs B), engelska (kurs A) och projektarbetet.

Högskoleverket delar utredningens syn. För sökande med behörighet från

folkhögskola, äldre svensk gymnasieutbildning och utländsk gymnasieutbildning bör kraven anpassas till ovanstående.

I propositionen Kunskap och kvalitet – elva steg för utveckling av gymnasieskolan (prop. 2003/04:140) föreslås att en gymnasieexamen införs och att kraven för examen ska vara lägst betyget godkänd i minst 90 procent av de gymnasiepoäng som fordras för en fullständig studiegång inklusive godkänt betyg i gymnasiearbetet (ersätter dagens projektarbete).

Om de föreslagna kraven för gymnasieexamen blir verklighet hamnar vi i en situation som innebär att om Tillträdesutredningens förslag genomförs så kommer kraven för grundläggande behörighet att vara högre än kraven för gymnasieexamen.

Detta är, enligt Högskoleverkets mening, orimligt. Kraven för grundläggande behörighet bör överstämja med kraven för gymnasieexamen. Enligt

Högskoleverkets mening bör krav på lägst betyget godkänt i svenska och engelska finnas med också i kraven för gymnasieexamen.

Högskoleverket delar inte utredningens åsikt när det gäller den s.k. 25:4-regeln. 25:4-regeln är enkel och tydlig. Det är lätt för en presumtiv student att bedöma om han/hon uppfyller kraven. Verket anser att regeln kan fungera parallellt med den nya regeln om reell kompetens. Det är sannolikt att 25:4 regeln bidrar till breddad rekrytering.

Särskild behörighet

När det gäller särskild behörighet föreslår utredningen ett system med 14 s.k. områdesbehörigheter som var och en består av två delar, behörighetsämnen och meritämnen.

Enligt Högskoleverkets mening passar detta sätt att organisera de särskilda förkunskapskraven inte i en högskola med ett så mångfacetterat utbud som den svenska och inte heller med högskoleförordningens skrivning att behörighetskraven ska vara "helt nödvändiga" för att den sökande ska kunna tillgodogöra sig den sökta utbildningen. "Helt-nödvändighetskravet" förutsätter egentligen att varje utbildning (program och kurs) prövas mot detta krav och att behörighetskraven för en viss utbildning bestäms utifrån denna prövning, vilket torde innebära ett mycket omfattande behov av undantag och därmed bristande överblickbarhet.

En bättre lösning är att Högskoleverket bemyndigas att bestämma de särskilda behörighetskraven för utbildningar som leder till yrkesexamen och att universitet och högskolor för övriga utbildningar själva bestämmer de särskilda behörighetskraven inom vissa ramar. En sådan lösning kommer sannolikt inte att innebära sämre överblickbarhet än utredningens förslag.

Högskoleverket delar inte utredningens syn att s.k. meritkurser ska kunna ge extra poäng i urvalet och återkommer till detta under rubriken Meritvärdering och urval.

Meritvärdering och urval

Urvalsgrunder och platsfördelning

Utredningen föreslår att urvalsgrunderna till en utbildning som vänder sig till nybörjare i högskolan ska vara (1) betyg, (2) högskoleprov och (3) av högskolan beslutade urvalsgrunder. Minst 30 procent av platserna ska fördelas på grundval av betyg, minst 30 procent på grundval av högskoleprovresultat och minst 10 procent av platserna utifrån av högskolan beslutade urvalsgrunder.

Högskoleverket anser att denna bestämmelse inte bör vara tvingande utan att det ska vara möjligt för en högskola att för en viss utbildning använda enbart betyg och högskoleprov om man så önskar. Det är orimligt att tvinga fram en användning av lokalt beslutat urval för samtliga program och kurser som, med tanke på det mycket omfattande utbudet, skulle bli synnerligen resurskrävande.

Högskoleverket delar utredarens syn att om det finns särskilda skäl ska samtliga platser på en utbildning kunna tillsättas via lokalt beslutade urvalsgrunder. Detta bör gälla utbildningar där det är uppenbart att betyg och högskoleprovsresultat är olämpliga urvalsgrunder, exempelvis kurser av fortbildningskaraktär.

Högskoleprovsresultat + arbetslivserfarenhetspoäng

Högskoleverket delar utredningens syn när det gäller att relevant arbetslivserfarenhet ska kunna vara en merit inom ramen för det lokalt beslutade urvalet.

Verket anser däremot att den föreslagna förändringen vad gäller arbetslivserfarenhetspoäng i provurvalet (urvalsgrunden HA) inte bör genomföras utan att man först noga undersöker vilka effekter den kommer att ha vad avser vilka som antas till olika utbildningar. Den nuvarande ordningen med en urvalsgrund för högskoleprovsresultat + arbetslivserfarenhet är en viktig möjlighet för den sökande som inte har tillräckliga meriter i övrigt och som är villig att vänta med sina studier för att få möjlighet att komma in på en attraktiv utbildning. Denna urvalsgrund bidrar sannolikt till en breddad rekrytering.

Folkhögskolegruppen

Utredaren föreslår att urvalsgruppen för sökande med intyg om grundläggande behörighet från folkhögskola slås samman med betygsurvalsgruppen.

Högskoleverket vill påpeka att detta knappast låter sig göras med tanke på att folkhögskolorna för närvarande använder sig av ett sammanfattande studieomdöme med fyra skalsteg, vilket svårligen låter sig omräknas till skalan 0-20 på ett rättvist sätt. För att en sammanslagning ska vara möjlig behövs sannolikt någon form av anpassning av folkhögskolornas sätt att bedöma sina elever till gymnasieskolans bedömningsgrunder.

Folkhögskolan är en unik skolform med en egen pedagogik och kunskapssyn. Det är viktigt att slå vakt om de värden som folkhögskolan representerar. Hur folkhögskolestudier värderas i antagningen till högre utbildning har stor betydelse för folkhögskolans möjligheter att försvara sin plats i det svenska utbildningsväsendet.

Högskoleverket föreslår att erfarenheterna av den första antagningen (höstterminen 2004) till högskolan med endast två betygsurvalsgrupper (betyg från gymnasial utbildning och studieomdöme från folkhögskola) tas tillvara i det fortsatta arbetet med hur folkhögskolestudier ska värderas i antagningen till högskolan.

Meritvärdering**Betyg**

Redan inledningsvis vill Högskoleverket slå fast att verket delar utredningens syn att med dagens meritvärderingsmodell så får vi en orimligt stor konkurrenskomplettering och effekter i gymnasieskolan som inte är önskvärda, exempelvis negativ stress och taktiska val.

Utredningen föreslår att meritvärderingen av betygen ska innehålla två komponenter, dels jämförelsetalet där maximalt 18,5 av 20,0 möjliga poäng ska få tillgodoräknas, dels poäng för s.k. meritkurser (för högskolestudier relevanta kurser), en poäng per kurs, maximalt tre poäng.

Betygens användning i urvalet är en mycket komplex fråga som, enligt Högskoleverket, bör behandlas utifrån tre aspekter. Den första är prognosförmågan, dvs. förmågan att förutsäga framgång i högre studier. Den andra aspekten är betygens förmåga att rangordna sökande på ett rättvist sätt. Den tredje är effekterna av betygens användning i urvalet på verksamheten i gymnasieskolan.

Betygen har god *prognosförmåga* när det gäller framgång i högre studier, vilket indikerar att de bör utnyttjas i urvalet. Det finns i allmänhet ett tydligt samband mellan jämförelsetalet och avklarade poäng det första studieåret, även om sambandet är olika stort för olika utbildningar. Också i spannet 18,5-20,0 poäng finns en prognosförmåga hos betygen, något som inte beaktas i utredningens förslag. Det föreslagna meritvärdet (jämförelsetal + meritkurspoäng) ”förstör” jämförelsetalets prognosförmåga eftersom ett meritvärde kan innehålla 0, 1, 2 eller 3 meritkurspoäng. Utredningens förslag innebär att betygens prognosförmåga inte utnyttjas fullt ut, vilket innebär brister när det gäller möjligheterna att välja ut de sökande som har de bästa förutsättningarna för högskolestudier.

Det finns anledning att reflektera ytterligare över meritkursernas karaktär. De ingår formellt sett i urvalet, men torde i praktiken få ett slags

behörighetskravkaraktär. Eftersom högre betyg än godkänt inte ger något tillskott till meritpoängen så ställs samma krav som för behörighetsgivande kurser, dvs. godkänt är tillräckligt. Meritkurspoängens syfte är att styra elevernas val så att de väljer kurser som är relevanta för den utbildning de vill söka. Men det bästa sättet att försäkra sig om att sökande till högskolan har läst vissa kurser är att låta kurserna ingå i de särskilda behörighetskraven, vilket Högskoleverket förordar.

Det är i resultatet av studierna i gymnasieskolan som prognoskraften finns. Betygs-poäng erhållna genom konkurrenskomplettering har ingen prognoskraft (Christina Cliffordson, Betygsinflation i de målrelaterade gymnasiebetygen, Pedagogisk Forskning i Sverige, nr 1 2004). Konkurrenskomplettering är den samlande benämningen på möjligheterna att utbyteskomplettera och

tilläggskomplettera. (Utbyteskomplettering innebär att ett nytt och högre betyg i en kurs ersätter det ursprungliga. Tilläggskomplettering innebär att betyget i en ny kurs räknas med i meritvärderingen förutsatt att det innebär en höjning av jämförelsetalet.)

Som framgått bör man således använda jämförelsetalet utan meritpoäng och utan poäng erhållna genom konkurrenskomplettering i urvalet om man vill utnyttja betygens prognosförmåga fullt ut.

Betygen har betydande brister när det gäller förmågan att på ett rättvist sätt *rangordna* de sökande. Skolverket har konstaterat stora brister i fråga om rättvisa och likvärdighet i betygssättningen i gymnasieskolan (Betygssättningen, Skolverkets rapport nr 190, 2000). Det förefaller inte troligt att detta kommer att kunna avhjälpas inom överskådlig tid. Viktigt att beakta i detta sammanhang är också att jämförelsetalet för olika individer grundar sig på individuella "kurspaket". Även ur denna aspekt är jämförelsetalet ett rangordningsinstrument med brister.

Skolverket har också konstaterat att dagens regler har negativa *effekter* på verksamheten i gymnasieskolan (Betygssättningen, Skolverkets rapport nr 190, 2000). Bl.a. så orsakar de negativ stress och taktiska val samt inbjuder till manipulation av meritvärderingsreglerna.

Utredningens förslag kommer dock sannolikt att leda till en ännu större negativ stress i gymnasieskolan eftersom det inte kommer att finnas samma möjligheter som idag att konkurrenskomplettera. Utredningen föreslår att möjligheten att utbyteskomplettera tas bort. Det ska dock fortfarande finnas en möjlighet att höja ett IG (Icke godkänt) till G (Godkänt). Däremot föreslås att möjligheten att tilläggskomplettera ska finnas kvar. Man kan inte bortse från risken att om möjligheten att utbyteskomplettera tas bort så kan vi få en omfattande tilläggskomplettering i stället. Högskoleverket delar utredningens syn att det ska vara möjligt att behörighetskomplettera.

Sammanfattningsvis konstaterar Högskoleverket att utredningens förslag inte tar till vara betygens prognosförmåga, att den föreslagna meritvärderingsmodellen innebär att betygens brister när det gäller rangordning finns kvar och att förslaget kommer att innebära en ökad negativ stress i gymnasieskolan.

Högskoleverkets förslag

Trots betygens omvittnade prognosförmåga anser Högskoleverkets att det är nödvändigt att tona ner betygens roll i urvalet. Nackdelarna med bristerna när det gäller rättvisa och likvärdighet i betygssättningen och de negativa effekterna på undervisningen i gymnasieskolan är alltför stora för att det ska vara acceptabelt att låta betygen ha så stor betydelse som de har idag. Högskoleverket anser att frågan om hur betygen ska användas i urvalet behöver utredas ytterligare. Högskoleverket vill i det sammanhanget lägga fram ett förslag som kan vara en utgångspunkt för en fortsatt diskussion om betygens roll i urvalet till högskolan.

Högskoleverket föreslår att man går vidare från utredningens förslag och undersöker möjligheterna att införa ett urval i två steg, där betygens meritvärde maximeras, och där metoder för ett andra steg i urvalet utvecklas. På så sätt minskar den negativa betygsstressen och betydelsen av olika taktiska val i gymnasieskolan. Sökande som bestämmer sig sent för högskolestudier blir mer jämställda med dem som tidigt i gymnasieskolan är inriktade på högskolestudier. Det kan till exempel innebära att ungdomar från hem med studietradition och ungdomar från hem utan studietradition blir mer jämställda inför högskolestudierna, vilket också är positivt med avseende på målet att bredda rekryteringen till högre utbildning.

När det är fler sökande än det finns platser föreslås att urvalet sker i två steg enligt följande. I det första steget används jämförelsetalet och en lägre maxpoäng än den som utredningen föreslår används, exempelvis 15. I det andra steget bör olika urvalsinstrument kunna användas, exempelvis olika former av prov och strukturerade intervjuer. S.k. områdesprov bör kunna ha en viktig roll i detta sammanhang. Stora krav vad gäller prognosförmåga och rangordningsförmåga ska naturligtvis ställas på detta andra steg.

Vid antagningen till hösten 2003 krävdes, i Verkets för högskoleservice antagning, 15,00 eller mer till färre än en fjärdedel av de ca 1600 sökalternativen. Som nämnts tidigare krävdes inget urval alls för nästan 50 procent av sökalternativen. Det är således sannolikt att ett andra steg i urvalet kommer att behöva användas för förhållandevis få utbildningar. Detta antal påverkas naturligtvis av om högskolan kommer att byggas ut ytterligare med tanke på de växande ungdomskullarna.

Figur: Schematisk bild över den föreslagna antagningsmodellen (den angivna fördelningen av utbildningsalternativ är den aktuella och den kan naturligtvis komma att förändras)

		Här görs urvalet med hjälp av prov el dyl.	Urval Steg 2
	Här görs urval på basis av jämförelsetalet (exempelvis maximalt 15,0 får tillgodoräknas).		Urval Steg 1
Här räcker det att vara behörig.			Behörighet
Utbildningsalternativ			
Ca 50 % av utbildningsalternativen	Ca 25 % av utbildningsalternativen	Ca 25 % av utbildningsalternativen	

Detta förslag innebär att betygens prognosförmåga utnyttjas i mindre utsträckning än vad som är möjligt, vilket är en nackdel. Denna nackdel kompenseras dock av att det andra steget förutsätts ha hög prognosförmåga och hög rangordningsförmåga. En fördel med förslaget är att betygens brister när det gäller förmågan att på ett rättvist sätt rangordna de sökande kommer att betyda mycket mindre än idag. Ytterligare en fördel är att med den föreslagna modellen så kommer sannolikt de hittillsvarande negativa effekterna när det gäller undervisningen i gymnasieskolan att i stort sett försvinna.

En tvåstegslösning av nämnda slag för betygen gör det nödvändigt att överväga om samma sak bör gälla också högskoleprovet. Utgångspunkten bör vara att ett bra betyg ska räcka lika långt som ett bra högskoleprovsresultat i en urvalsprocess med två steg.

Högskoleprovet

Högskoleverket delar utredningens syn att Högskoleprovet kan utvecklas. Nedan kommenterar Högskoleverket de föreslagna förändringarna.

Högskoleverket har i två rapporter, som refereras av utredaren, visat att *personer med annat modersmål än svenska* presterar sämre på Högskoleprovet. Rapporterna visar också att bristande kunskaper i svenska och om svenska förhållanden slår igenom på alla delprov (utom det engelska delprovet). Detta resultat är viktigt eftersom det visar att även de mer matematiskt inriktade delarna på provet kräver bra svensk kunskaper för goda resultat.

Högskoleprovet är ett studiefärdighetsprov för den svenska högskolans grundutbildning, där så gott som all undervisning och examination sker på svenska språket (även om kurslitteraturen ofta är på engelska). Delprovet som mäter engelsk läsförståelse (ELF) är det prov som visar minst skillnader mellan grupper med olika språklig bakgrund. Som utredningen påpekar så kommer dock många invandrare från länder där man inte läser engelska. Ett prov på engelska löser därför inte språkproblemet för alla grupper med utländsk bakgrund.

Högskoleverket ser mot bakgrund av detta två möjliga utvecklingsvägar för Högskoleprovet men tar inte ställning till vilket av följande alternativ som är att föredra utan föreslår att frågan utreds vidare:

1. Högskoleprovet ges i två format, det nuvarande samt en engelsk version.
2. Det nuvarande Högskoleprovet anpassas med avseende på språk och kulturell kontext i syfte att minska skillnaderna i resultat för olika kategorier av provtagare.

Utredningen går inte närmare in på hur Högskoleprovet ska kunna utvecklas i riktning mot s.k. *autentiska mätningar*. Högskoleprovet har redan idag inslag av autentisk mätning.

Enligt Högskoleverket bör frågan om Högskoleprovets anknytning till *informations- och kommunikationsteknologin* samt frågan om *alternativa former till skriftliga prov* utredas i särskild ordning. Därvid kommer internationella erfarenheter och internationell utveckling att beaktas.

Enligt utredningen bör det utredas om även *andra grupper av funktionshindrade* än de som idag ges möjlighet att göra anpassade prov ska kunna göra sådana. Högskoleverket anser att utvecklingen av anpassade prov måste ses i relation till hur urvalsgrunden särskilda skäl används och kan användas. Enligt Högskoleverket bör det utredas vilka roller de båda urvalsgrunderna ska ha när det gäller att anta funktionshindrade.

Högskoleverket anser liksom utredningen att utvecklingen av ett *uppsatsprov* noggrant bör belysas inom forskningsarbetet med Högskoleprovet. Särskilt kritiskt är att undersöka hur rättningen av provet ska organiseras och finansieras.

Högskoleverket anser, liksom utredningen, att det bör undersökas om det är möjligt att erbjuda eleverna i årskurs tre i gymnasieskolan att göra Högskoleprovet gratis. En sådan möjlighet skulle sannolikt innebära att fler elever gör Högskoleprovet och detta skulle i sin tur kunna leda till en breddning av rekryteringen till högskolan. Enligt Högskoleverket bör det dessutom övervägas om samtliga medborgare ska erbjudas att göra provet gratis en gång. Den kostnad för ett gratis prov för elever i åk 3 som anges i utredningen ställer sig Högskoleverket tveksam till. Den torde bli betydligt större.

Av högskolan beslutade urvalsgrunder

Högskoleverket delar utredningens syn om en ”tredje väg”, dvs. lokalt beslutade urvalsgrunder, in i högskolan. Högskoleverket anser, liksom utredningen, att inom ramen för den föreslagna tredje vägen bör det finnas utrymme för alternativa urvalsgrunder och även utrymme för s.k. positiv särbehandling. Högskoleverket delar utredningens syn att s.k. områdesprov bör ha en plats i detta urval. Verket har i ett projekt utvecklat en prototyp för den tekniska sektorn och fortsätter för närvarande utvecklingsarbetet inom detta område. Här finns det anledning att konstatera att användning av flera urvalsgrunder mycket väl kan leda till breddad rekrytering eftersom de sökande då ges ökade möjligheter att visa sina förutsättningar för högre studier.

Inom denna tredje väg bör det, som sagts ovan, också finnas utrymme för antagning på grundval av positiv särbehandling. Frågan om positiv särbehandling har, enligt Högskoleverket, tagits upp på ett alldeles för ytligt sätt både i Den öppna högskolan (prop. 2001/02:15) och i Tillträdesutredningen. Det är helt nödvändigt att denna fråga utreds ytterligare och att statsmakterna tar ansvar för att det tydliggörs i vilken utsträckning och på vilket sätt positiv särbehandling ska få användas.

Urval vid i övrigt likvärdiga meriter

Idag används i första hand underrepresenterat kön och i andra hand lottning för att särskilja sökande med likvärdiga meriter. Utredningen föreslår att prioritetsordning och prov ska införas som särskiljande kriterier efter underrepresenterat kön, men före lottning. Det prov som kan användas i det korta perspektivet är, enligt utredningen, högskoleprovet. Utredningen föreslår att denna förändring ska genomföras inför antagningen till hösten 2005 till skillnad från övriga förslag som föreslås genomföras inför antagningen till hösten 2007. Motivet är, enligt utredningen, att problemen när det gäller sökande med 20,0 är så stora att det som kan göras inom nuvarande system också bör göras.

Högskoleverket delar utredningens syn när det gäller prioritetsordning som urvalsgrund vid likvärdiga meriter. Att i det korta perspektivet använda högskoleprovet ställer sig Högskoleverket emellertid tveksamt till. Högskoleverket har i två rapporter (Vilken betydelse har utländsk bakgrund för resultatet på högskoleprovet? Del 1 och 2, 2001:3 och 2003:23) visat att individer med ett annat modersmål än svenska generellt sett presterar sämre än provtagare med

svenska som modersmål. Följaktligen kommer sökande med ett annat modersmål än svenska att missgynnas av förslaget att särskilja sökande med likvärdiga meriter med hjälp av högskoleprovsresultat.

Högskoleverket har i rapporten 20 åtgärder för att stärka studenternas rättssäkerhet (2001:27 R) framhållit att regeringen bör ändra högskoleförordningens regel om urval vid i övrigt likvärdiga meriter så att det anges att "urval skall göras", i stället för den nuvarande lydelsen "urval får göras". Högskoleverket skriver där också att det bör klargöras vilken procentuell andel som ska gälla för att ett kön ska anses vara underrepresenterat. Högskoleverket uppmanar i rapporten regeringen att ta ställning till om prioritet ska vara en möjlig urvalsgrund efter kön men före lottning.

Avslutning

Avslutningsvis vill Högskoleverket än en gång framhålla att frågan om hur man breddar och främjar rekryteringen till högre utbildning inte i första hand är en fråga om hur tillträdesreglerna utformas utan att det snarare handlar om utbudets omfattning och fördelning på olika utbildningsområden samt att ett aktivt rekryteringsarbete bedrivs. Förutom det redan nämnda behövs också förändringar i skolan vars syfte är att ge barn och ungdomar från s.k. studieovana miljöer ett ökat intresse för och ökade möjligheter till högre studier.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern, i närvaro av kanslichef Lennart Ståhle och avdelningschef Håkan Forsberg, efter föredragning av utredare Leif Strandberg. I ärendets handläggning har även utredarna Stig Forneng, Nils Olsson och Joakim Palestro samt verksjuristen Karin Lindforss deltagit. Högskoleverkets styrelse har beretts möjlighet att ha synpunkter i ärendet.

Sigbrit Franke

Leif Strandberg